

FUNKCIJA OBRAZOVANJA U PREVAZILAŽENJU KOLONIZACIJE MEDIJSKOG PROSTORA²

U ovoj knjizi – zbirci eseja, analiza i prikaza – autorica nam u tri poglavlja nudi medijske, društvene i religijske teme, kao i pregled-uid u knjige drugih autora, koji se u ovom slučaju doima kao pogled iz „drugog ugla” na te iste teme.

Posebno treba istaći vrijednost bibliografije koju nam nudi, jer ovdje se ipak radi o profesoru „starog kova” u najboljem smislu te riječi i, kako je to već istakao jedan od njenih recenzenata, ova knjiga RIJEČI je nastavak autoričinog stila i odgovornosti prema javnosti, kod nas ne tako česte prakse da, osim stručne literature, progovori i o drugim temama.

Autoricu zanima, prije svega, medijska kultura u BiH i njen imidž u kontekstu globalizacije medija i značaj medijske pismenosti. Ne miri se sa dominacijom medijskog spektakla kao modela ovladavanja svijetom u kome, kako kaže, ne ostaje vremena za refleksiju, za promišljanje, za poimanje, za razum svakoga ponaosob.

Teme i sadržaji koje analizira ukazuju na kolonizaciju medijskog prostora, u kome nedostaje i obrazovnog programa i ozbiljnih i prihvaćenih kriterija u društvenom javnom vrednovanju, a koje danas (naj)češće formira marketing, odnosno masovni mediji, nudeći nam umjesto stvarnih lidera-svjetonika razne medijske zvijezde, rekla bih zvijezde „padalice”, u sopstvenoj produkciji. Izlaz iz situacije u kojoj je sve više neselektivne produkcije a sve manje urednika i kritičara i pristojnosti u komunikaciji autorica vidi u potrebi za uključivanjem znanja o medijima u permanentnom obrazovanju bosansko-hercegovačkih građana (auditorija/publike/javnosti...), kako bi postali sposobniji za koherentne civilizovane rasprave. Vjeruje da se u tom obrazovanju dobija ključ za društvenu etiku, za održanje novinarske profesije, a time i za povrat i jačanje pozicija stručnjaka i naučnih autoriteta, čuvara znanja, ljude poput izdavača novina, urednika, bibliotekara, onih koji svojim znanjem stanu iza objavljenog i za njega garantuju. Dijelovi teksta koje nam

---

1 Prof. dr. Jelenka Voćkić-Avdagić, Fakultet političkih nauka, Univerzitet u Sarajevu.

2 Prikaz knjige: „Riječ je temelj društvenog života”, autorice Fahire Fejzić-Čengić, Dobra knjiga, Sarajevo, 2012.

nudi autorica nastajali su različitim povodima (koji nažalost u knjizi nisu naznačeni), neki od njih se mogu prepoznati i/ili locirati iščitavanjem samog sadržaja, a neki tek naslutiti. Ali, pošto se ovdje radi o jednom jako, jako ličnom rukopisu, bez tih naznaka se skoro i može. Jer, pred nama ovaj put nije udžbenička literatura slična njenim već objavljenim knjigama, kao što je to bio npr. „Uvod u teoriju informacija”. Ovo je naprosto jedan više (ili čak žestoko) ženski rukopis u poimanju i osjećaju jednog književnog diletanta, rukopis možda najbliži njenim „Putopisima”, druge vrste, naravno. Ovaj put, ovaj rukopis kao putopis je mapiran i omeđen kroz prizmu, odnosno koordinate autoričinih saznanja, osjećanja, vjere i vjerovanja. I pri tome velike, gotovo strašne želje da i drugo/g i drugačije/g ne izostavi. Stoga, vjerovatno, dva puta isti citat Susan Sontag: „Mene progoni to ‘nešto drugo.’”, Tom drugom, drugačijem (saznanju, vjerovanju, vjeri, a naročito NEVJERI) autorica se pokušava približiti, (pr)ocijeniti ga, ponekad mu i presuditi, pa i onomu što je neocjenjivo iz tuđeg ili van sopstvenog iskustva (npr., tvrdnja da su „neke poruke vjernicima dvostruko jasnije nego nevjernicima..., ili ateistima je pak lakše. Oni sa sobom nose samo osobno, često samo egoistično opterećenje, taj lični ego-prtljag..., i sl.”. Ali i u uzletima i padovima tih pokušaja, i kada razumije i kada ne razumije, i kada odobrava i kada ne odobrava i kada voli i kada ne voli... drugo i drugačije, ona uvijek i ponovo pruža ruku, ne odbacuje, ne odustaje... Konačno, i u uvodu knjige je bila naznačila da su svi tekstovi koje nam nudi rezultat njenog nastojanja da misli društvene pojave, da procjenjuje događaje i ličnosti te da pokuša reagirati na manjkavosti ljudskih svakodnevnih nastojanja. A takve reakcije su uvijek rizične, pretpostavljaju dozu hrabrosti (spremnost na reakciju), i nažalost, kod nas su rijetke. Otuda i strepnja da u tim svojim reagiranjima na ljudske manjkavosti ne zloupotrijebi svoju riječ, ne povrijedi drugog i drugačijeg, kao što je nju, prije više decenija svojim riječima povrijedio njen stari profesor, a koga će na to vjerovatno tek sada podsjetiti ova knjiga RIJEČI, knjiga i fakata i osjećaja. Čestitam joj na njenim velikim zalaganjima za profesionalno novinarstvo, na saznanjima i osjećajima koje nam je ponudila i u ovoj knjizi. Želim joj da u nekoj budućoj knjizi riječi, riječi-sjećanja-osjećaja nekog njenog sadašnjeg studenta, prepozna zalaganje za odgovorno čuvanje i plasiranje riječi, za „*duh komunikacije kao sposobnost da se u isto vrijeme bude u cijelosti iskren i u cijelosti ljubazan*” (John Powell), želim joj da ih prepozna kao svoje. Jer, ovo je ipak knjiga o riječima, a riječi su **staklo** i, kako to kaže sjajni Mihail Šiškin, **ne treba gledati u staklo, nego kroz njega, na svijet Božji. Riječi, kao i staklo, postoje da bi propuštale svjetlost.**